

Streszczenie

TWÓRCZOŚĆ SATYRYCZNA DUETU RYSZARD MAREK (RYSZARDA WIERZBOWSKIEGO I MARKA GROŃSKIEGO) W LATACH 1956-1967 W ŚWIETLE POLITYKI KULTURALNEJ PRL

Niniejsza rozprawa analizuje twórczość satyryczną spółki autorskiej Ryszard Marek, stworzonej przez Ryszarda Wierzbowskiego i Marka Grońskiego. Satyrycy zadebiutowali wierszem *Sonet XIII* na łamach czasopisma „Karuzela” w 1956 roku. Ich ostatni wspólny utwór powstała w 1967 roku.

Po II wojnie światowej w Polsce obowiązywała instytucjonalna cenzura prewencyjna. Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, służebny wobec Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, eliminował z publicznego dyskursu głosy deprecjonujące poczynania władz, dlatego poza utworami opublikowanymi w oficjalnym obiegu wydawniczym, podstawowy materiał badawczy stanowią pierwotne wersje tekstów. Nieocenzurowane warianty utworów zostały porównane z tekstami po ingerencjach GUKPPiW.

Satyra powstaje w odpowiedzi na bieżące wydarzenia. Analiza tekstów osadzonych w realiach socjalistycznego państwa, powinna zawierać obszerny komentarz edytorski, objaśniający konteksty niezrozumiałe dla współczesnego odbiorcy.

Głównym celem niniejszej książki jest przywrócenie pamięci historyczno-literackiej o wspólnej twórczości satyrycznej Wierzbowskiego i Grońskiego. Jak dotąd nie ukazało się całkowite opracowanie satyr Ryszarda Marka. Proponowana rozprawa wypełniałaby więc istotną lukę w badaniach poświęconych satyrze i polskiemu kabaretowi literackiemu czasów PRL-u.